

Hierdie vraestel bestaan uit 3 afdelings:

Afdeling A: beantwoord al die vrae

(20 punte)

Afdeling B: daar is twee vrae; jy moet net een vraag beantwoord

(40 punte)

Afdeling C: daar is twee vrae; jy moet net een vraag beantwoord

(40 punte)

AFDELING A: Beantwoord al die vrae in Afdeling A

Vraag 1

Kies die korrekte opsie - jy moet net die vraagnommer en die korrekte letter op jou antwoordblad te skryf.

1.1 Kies die korrekte term om die onderstaande stelling te voltooi:

Die _____ beskryf die doel en die daaglikse aktiwiteite van die besigheid:

A. missieverklaring

B. visie

C. doelstellings

D. doelwitte

1.2 Voorraadbeheer word NIE vir hierdie doel gebruik nie:

A. Om die hoeveelheid beskikbare voorraad te bepaal.

B. Om seker te maak daar is genoeg voorraad.

C. Om die totale waarde van die voorraad te bepaal.

D. Om te verseker dat die gehalte van die voorraad aan die besigheid se standaardde voldoen en die kwaliteit van mededingende produkte oortref.

1.3 Watter van die volgende is nie 'n voorbeeld van 'n langtermynbelegging nie:

A. skuldbriewe

B. geldmarkrekeninge

C. eiendom

D. regeringsverbande

1.4 Die Wet op Nasionale Verbruikerspraktyke is geïmplementeer in:

A. Junie 2007

B. September 2008

C. Augustus 2010

D. April 2011

1.5 Tussengangers:

A. Voeg waarde by 'n produk

B. Voeg tyd en waarde by 'n produk

C. Maak eienaarskap moontlik

D. Al die bostaande

5 x 2 (10)

Vraag 2

Gee een woord/term vir elk van die volgende:

- 2.1 Die _____ van die besigheid verskaf leiding om die doelwitte van die besigheid te bereik.
- 2.2 Die _____ is 'n diagram wat die organisatoriese struktuur in 'n besigheid aandui.
- 2.3 Die _____ funksie is direk verantwoordelik vir die verwerking van rou materiale/grondstowwe na goedere en dienste.
- 2.4 Wins wat verdeel word tussen al die eienaars van 'n besigheid staan bekend as _____.
- 2.5 Die _____ tree op as 'n informele hof deur na verbruikers se klagtes oor kredietooreenkomste of kredietverskaffers te luister. 5 x 2 (10)

AFDELING B: Een vraag moet beantwoord word.

Vraag 3

(40 marks)

Queen Bey is 'n maatskappy wat skoonheidsmiddels verkoop deur gebruik te maak van direkte bemarking as hul strategie om hul produkte te verkoop. Hulle verkoop nie hul produkte in winkels nie, maar vertrou op netwerke van mense om die produkte te verkoop. Dit bied baie geleenthede in gemeenskappe. Hulle het 'n sterk organisatoriese kultuur geskep wat die bemagtiging van vroue ondersteun. Hul verkoopspanne ontvang gereeld opleiding en word aangemoedig om aan hul netwerk van familie en vriende te verkoop. Hul produkte is van 'n beter gehalte en aangepas by die behoeftes van die verskillende kulture en godsdienstige groepe van verskillende lande.

Lees die inligting oor Queen Bey en beantwoord die volgende vrae:

- 3.1 Watter besigheidsfunksie is verantwoordelik vir die skep van die organisatoriese kultuur? (2)
- 3.2 Gee 'n definisie vir die term organisatoriese kultuur. (2)
- 3.3 Dink jy dat Queen Bey meer mans of vroue gebruik? Gee 'n rede vir jou antwoord. (4)
- 3.4 Watter sakefunksie is verantwoordelik vir die opleiding van die werknemers? (2)
- 3.5 Een van die agt funksies van die onderneming is verantwoordelik vir die skep van 'n goeie naam en positiewe beeld in die publieke oog. Lys die vier metodes wat deur hierdie funksie gebruik word. (4 x 2 = 8)

- 3.6 Verduidelik die verskil tussen reklame en publisiteit. (2 x 2 = 4)
- 3.7 Verbruikers en kliënte is 'n komponent van watter omgewing? (2)
- 3.8 Kulturele faktore verskil van land tot land. Die kulturele groep, subkulture en sosiale klas waaraan verbruikers behoort beïnvloed hul koopgedrag. Noem die ander drie (3) faktore wat verbruikersgedrag beïnvloed. (2 x 3 = 6)
- 3.9 Lenings en eie kapitaal val onder watter groep organisatoriese bronne? (2)
- 3.10 Onderskei tussen die terme vaste kapitaal en bedryfskapitaal. Gee 'n voorbeeld van waarvoor elk van dié tipe kapitaal gebruik word om jou antwoord te staaf. (6)
- 3.11 Vul die ontbrekende woord in: Banke en aandeelhouers word beskou as _____ van kapitaal. (2)

Vraag 4

(40 marks)

Meneer Shawn Carter het 'n teëlbesigheid genaamd Tile this Town. Hulle kombineer kombuis, badkamers en vloeroppervlakte. Hy het twintig werkers wat vir hom werk. Mnr. Carter het onlangs sy werkers 'n salarisverhoging van vyf persent gegee. Hulle is egter nie gelukkig met die verhoging nie en voel dat dit meer behoort te wees. Sy mededingers het hul werkers slegs vier persent gegee. Mnr. Carter het ook sy pryse verhoog namate verskaffers hul pryse aangepas het.

Mnr. Carter het onlangs 'n kontrak geteken met 'n boufirma, Empire Holdings, wat ingestem het om sy span vir al hul teëlwerk te gebruik. Mnr. Carter hou nie daarvan om kliënte te hanteer nie, daarom is hy bly dat iemand anders dit namens hom kan doen.

Lees die inligting en beantwoord die vrae:

- 4.1 Die interne faktore van hierdie besigheid, Tile this Town, vorm deel van watter omgewing? (2)
- 4.2 Die term _____ verwys na 'n situasie waar 'n derde party 'n besigheidsfunksie uitvoer wat normaalweg binne 'n besigheid gedoen word, soos gesien met die kontrak tussen Tile this Town en Empire Holdings. (2)
- 4.3 Tile this Town sal verskeie goedere en materiale moet aankoop vir die daaglikse bedrywighede van die besigheid. Stap 3 van die aankoopproses vereis dat die beste verskaffer gekies word, met inagneming van prys, gehalte en aflewering, sowel as naverkoopdiens. 'n Bestelling kan geplaas word sodra die verskaffer gekies is. Lys die oorblywende vier (4) stappe van die aankoopproses. Hulle moet in die korrekte opeenvolgende volgorde aangedui word vir die toegeken van punte. (2 x 4 = 8)

- 4.4 Identifiseer twee (2) maniere waarop Tile this Town 'n goeie verhouding met sy verskaffers kan handhaaf. (4)
- 4.5 Gee die volledige naam van die wet wat krediettransaksies reguleer. (2)
- 4.6 Noem drie (3) aksies wat kredietverskaffers volgens hierdie wet verbied is om te doen. (2 x 3 = 6)
- 4.7 Na wie kan Mnr. Carter se werkers gaan as hulle nie gelukkig is met hul loonverhoging nie? Gee 'n voorbeeld van een van hierdie liggame in Suid- Afrika. Jy moet die volledige naam uitskryf om die punte te bekom. (2)
- 4.8 Deur 'n spaarrekening te gebruik, sal Tile this Town rente kan verdien op die geld wat dit bespaar. Verskaf twee (2) ander tipes korttermynbeleggings wat Mnr. Carter vir sy besigheid se behoeftes kan oorweeg. (2 x 2 = 4)
- 4.9 Watter korttermynbelegging sal jy aan Mnr. Carter aanbevel as hy die hoogste maandelike rente wil verdien? (2)

4.10 Verwys na die Nando's advertensie en antwoord die vrae wat volg.
(Afrikaans: JZ, ons het vlerkies wat jy nie hoef te verduidelik nie.)

Hierdie advertensie is verban nadat verbruikersklagtes uitgereik is aan die Reklamestandaarde Owerheid van Suid-Afrikadvertising (Engels: Advertising Standards Authority of South Africa (ASASA) oor sy misdryf. Die Suid-Afrikaanse Buro vir Standaarde (SABS) is nog 'n voorbeeld van 'n reguleerder in Suid-Afrika.

Bron: <http://citizen.co.za>

- 4.10.1 Noem en bespreek kortliks die oorblywende twee (2) reguleerders wat help toesig hou oor die bedrywighede van bepaalde dele van die burgerlike samelewing. (2 x 3 = 6)
- 4.10.2 Burgerlike samelewing is 'n komponent van watter omgewing? (2)

AFDELING C: Een vraag moet beantwoord word

Let wel:

Dui duidelik aan op jou antwoordblad watter opstelle jy gekies het.
Opstelle word in paragraafvorm geskryf en nie in koeëlpuntvorm nie.
Maak seker dat jy gebruik maak van subopskrifte.

Vraag 5**(40 marks)**

Hoe help bestuurders h besigheid om sy doelwitte te bereik? Beskryf die drie vlakke waarin bestuur gewoonlik verdeel word, en gee vir elke vlak h voorbeeld van h posisie wat iemand wat algemene bestuur doen, tipies hou. Waarop moet elke bestuursvlak fokus en watter soort besluite word deur bestuurders op hierdie vlak gemaak? Wat die bestuurstake betref, verduidelik watter bestuursvlak die meeste besorg is met organisering, watter een die meeste besig is met die beheer, en watter een die meeste met beplanning verband hou.

Besprek die vier bestuurstake wat enige goeie bestuurder moet nakom.

Vraag 6**(40 marks)**

Quality brands never go bankrupt.
(Vertaal: Kwaliteit-handelsmerke gaan nooit bankrot nie.)
- Sir Richard Branson

Endosseer die geldigheid van hierdie stelling deur die stelsel sistematies te ontleed en die konsep van gehalte in die mikro-omgewing van die besigheid.

OF

Met verwysing na bogenoemde aanhaling, analiseer stelselmatig die konsep van gehalte in h besigheid.